

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

М. І Мальований

“ _____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТЕКОНОМІЯ»

Освітній ступінь: бакалавр
(назва освітнього ступеня)

Спеціальності: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
051 «Економіка», 075, «Маркетинг»
(шифр і назва спеціальності)

Факультет: економіки і підприємництва
(назва факультету, на якому вивчається дисципліна)

Умань – 2018

Робоча програма навчальної дисципліни «Політекономія» для здобувачів вищої освіти спеціальності ::071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 075 «Маркетинг». – Умань: Уманський НУС, 2018. - 48с.

Розробник: к.і.н, доцент Фицик Л. А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки
Протокол від «28 » серпня 2018 року №1

Завідувач кафедри

д.е.н, професор Р. П.Мудрак

« » 2018 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «30 » серпня 2018 року № 1

Голова О. Х. Давлетханова
підпис

« » 2018 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
	Спеціальності: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та фінансування», 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 075 «Маркетинг»		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 15		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		30 год.	8 год.
		Семінарські	
		24 год.	4 год.
		Індивідуальні завдання	
		7	-
		Самостійна робота	
59 год.	108 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної а індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33,3%

для заочної форми навчання – 11,1%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Політекономія є нормативною дисципліною для студентів факультету економіки та підприємництва. Її вивчення розпочинається у першому семестрі першого курсу і сприяє формуванню теоретичної бази для подальшого опанування іншими економічними дисциплінами.

Мета дисципліни: формування у студентів логіки сучасного економічного мислення, адекватного умовам ринкових відносин, опанування ними базових методів аналізу економічних процесів, орієнтування їх на практичну діяльність, пов'язану з прийняттям обґрунтованих рішень, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Завданнями навчальної дисципліни є: поглиблення знань з політичної економії як науки; аналіз закономірностей сучасного розвитку ринкової економіки, в тому числі на прикладі України та інших країн світу; пізнання закономірностей сучасного розвитку світового господарства та місця в ньому України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Політекономія" студент повинен:

знати:

- основні категорії й поняття дисципліни;
- з'ясувати механізм дії економічних законів і механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності;
- методологічні основи розвитку економічних систем;
- закономірності сучасного розвитку товарно-грошових відносин;
- методи та інструменти державного регулювання економіки;

вміти:

- застосовувати прийоми економічних досліджень для аналізу функціонування самостійних господарських систем;
- розробляти методи оптимізації поведінки економічних суб'єктів у ринкових відносинах;
- здатність аналізувати соціально-економічні наслідки урядових рішень, що впроваджуються в життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні засади економічного розвитку

Тема 1. Предмет і метод політичної економії.

Зародження і розвиток політичної економії. Основні напрямки, школи і течії в політичній економії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет політичної економії. Тлумачення предмета політичної економії різними школами. Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку.

Закони, принципи і категорії політичної економії. Система економічних законів. Нормативна і позитивна політична економія.

Методи економічних досліджень. Загальні методи наукового пізнання та їх використання.

Функції політичної економії. Політична економія і обґрунтування економічної політики. Місце політичної економії в системі економічних наук.

Тема 2. Суспільне виробництво. Суспільний продукт.

Суність і сруктура суспільного виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво.

Основні фактори суспільного виробництва а їхній взаємозв'язок. Виробничв функція.

Продуктивні сили суспільства.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси.

Виробничі можливості суспільства і потреби. Суперечність між суспільними потребами і економічними ресурсами суспільства.

Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Економічний закон зростання потреб. Формування потреб.

Корисність продукту. Об'єктивна і суб'єктивна корисність продукту. Гранична корисність продукту.

Економічний інтерес, його об'єкт, функція. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів.

Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Тема 4. Економічна система суспільства та закони її розвитку.

Економічна система та її матеріальна основа. Суспільний поділ праці. Структура продуктивних сил.

Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації економічної системи.

Формаційний та цивілізаційний підходи до процесів суспільного розвитку. Об'єктивні основи розвитку людської цивілізації. Етапи розвитку та гуманістична спрямованість цивілізаційного процесу.

Типи та моделі економічних систем.

Власність як економічна категорія. Структура власності та її історичні типи, види і форми. Суб'єкти власності.

Об'єкти власності. Власність на робочу силу та підприємницький талант. Інтелектуальна власність. Власність на інформацію. Відносини власності на засоби виробництва і природні ресурси. Право власності.

Власність на засоби виробництва та способи з'єднання факторів виробництва.

Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

Тема 5. *Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.*

Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Суть і риси натурального господарства та його історичні межі.

Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його суть, ознаки і роль у розвитку суспільства. Суб'єкти і об'єкти товарних відносин. Товарна форма продукту.

Товар та його властивості. Суперечності товару. Альтернативні теорії вартості.

Проста і розвинена форми товарного виробництва. Спільні риси та відмінності.

Функціонування товарного господарства та його закони.

Виникнення і розвиток грошових відносин. Суть грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей.

Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Сталість грошового обігу. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція.

Еволюція грошей. Сучасна грошова система.

Тема 6. *Капітал. Витрати виробництва і прибуток*

Первісне нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в Україні. Перетворення грошей у капітал. Загальна формула руху капіталу. Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу.

Капітал підприємства. Масштаби підприємства. Концентрація та централізація капіталу. Кругообіг капіталу і його стадії. Функціональні форми капіталу. Обороти капіталу підприємства. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація.

Капітал і витрати виробництва. Концепції витрат виробництва та особливості їх динаміки.

Суть і види витрат виробництва.

Прибуток на капітал і фактори, які на нього впливають. Види прибутку.

Маса і норма прибутку. Рентабельність виробництва.

Модуль 2

Змістовий модуль 2. *Теоретичні аспекти ринкової економіки*

Тема 7. *Ринок, його суть і функції. Моделі ринку.*

Інституційні основи ринкової економіки. Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Визначення ринку: альтернативні теорії.

Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна: механізм формування і функції. Функції ринку. Умови формування і розвитку ринку. Особливості ринкових відносин в Україні.

Принципи класифікації ринків. Ринок предметів споживання. Ринок засобів виробництва. Загальні проблеми формування цін на ресурси. Ринок капіталу та його складові.

Ринок праці та розподіл трудових ресурсів.

Ринок нерухомості та його особливості.

Проблеми формування ринків праці. Землі і капіталів в Україні. Легальний а нелегальний ринки.

Банки, їх роль та функції. Центральні і комерційні банки. Інші фінансово-кредитні установи. Товарні біржі. Фондова біржа. Цінні папери.

Роль ринкової інфраструктури в регулюванні економічних процесів.

Тема 8. *Конкуренція і монополія.*

Конкуренція, її суть, функції та форми. Роль конкуренції. Види ринків, залежно від рівня конкуренції на них.

Ринок монополістичної конкуренції. Ринок досконалої конкуренції. Олігополія та монополія.

Монополії: суть та форми. Природна та економічна монополія: суть та характеристики. Види монополістичних об'єднань: трести, холдинги, картелі, концерни.

Закони конкуренції та антимонопольне законодавство.

Тема 9. *Суб'єкти ринку.*

Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Сектор домогосподарств. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Домогосподарства як постачальники ресурсів.

Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження.

Витрати на споживання. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів.

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сектор ділових підприємств. Форми і види підприємств.

Суть підприємництва і умови його існування. Види та функції підприємництва. Валовий дохід, його суть та структура. Підприємницький дохід. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.

Значення прибутку в розвитку підприємництва. Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці.

Тема 10. Підприємство і підприємництво.

Підприємство як суб'єкти ринкової економіки. Форми і види підприємств.

Суть підприємництва і умови його існування. Види та функції підприємництва. Валовий дохід. Його суть та структура. Підприємницький дохід.

Підприємництво в аграрній сфері Суть та особливості аграрних відносин. Власність на землю. Земельна рента та її форми.

Форми господарювання в сільському господарстві. Приватна, колективна та державна власність: їх роль в аграрному виробництві.

Ціна на сільськогосподарську продукцію. Державна підтримка сільського господарства.

Тема 11. Суспільне відтворення, суспільний продукт і його основні форми.

Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту. Методологічні аспекти системи національних рахунків.

Продуктивність суспільної праці та її роль у відтворювальному процесі.

Суть і види економічного відтворення: просте і розширене. Кругообіг доходу, ресурсів і продукту у процесі відтворення. Відтворення всіх елементів економічної системи,

Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньової економіки в Україні.

Розподільчі відносини та їх місце у відтворювальному процесі. Суть розподілу національного доходу. Об'єктивні основи формування доходів населення.

Диференціація доходів населення. Проблеми багатих і бідних. Межа бідності: абсолютна і відносна. Проблеми бідних і багатих в Україні.

Тема 12. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.

Економічне зростання та економічний розвиток. Типи економічного зростання. Нагромадження. Норми нагромадження. Заощадження та Інвестиції. Роль інвестицій в економічному зростанні.

Матеріальні фактори економічного зростання. Науково-технічна революція та її роль в економічному зростанні. Теорії і моделі економічного зростання.

Економічне зростання і економічні цикли. Економічні кризи та їх причини. Теорії циклів: дискусійні проблеми.

Продуктивність праці та економічне зростання. Фактори підвищення продуктивності праці.

Особливості розвитку економіки в Україні. Відтворення й зайнятість трудових ресурсів.

Безробіття: сутність і причини. Типи, форми і рівень безробіття. Рівень природного безробіття. Структурне та фрикційне безробіття. Закон Оукена. Соціальні та економічні наслідки безробіття для економіки країни.

Соціальний захист безробітних в Україні. Державне регулювання ринкової економіки

Тема 13. Держава та її економічні функції.

Держава як суб'єкт економічних відносин. Державний сектор в економіці. Держава як товаровиробник. Підприємництво в державному секторі. Суспільні блага і послуги.

Економічні функції держави. Захист конкуренції та антимонопольна політика. Перерозподіл ресурсів. Забезпечення правової бази. Розподіл ресурсів і суспільні блага. Роль держави в кругообігу продукту, ресурсів і доходу.

Методи державного регулювання змішаної економіки. Розподіл державного національного доходу і ресурсів. Межі державного втручання в регулювання економічного відтворення.

Роль держави в регулюванні цін. Регулювання заробітної плати державою. Профспілки і ринок праці. Колективні договори між підприємцями і трудовими колективами.

Тема 14. Основні риси та тенденції розвитку світового господарства.

Форми міжнародних економічних відносин.

Світове господарство: його суть та структура. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Транснаціональні корпорації та їх роль.

Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Європейське економічне співтовариство і його місце в світовій економіці.

Світогосподарські зв'язки та їх форми

Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем а їх вплив на економічний розвиток України.

Причини виникнення та суть глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем.

Розбродження та його роль у вирішенні глобальних проблем. Екологічна криза та форми її прояву. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Проблеми економічної відсталості окремих країн.

Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

Тема 11. Суспільне відтворення, суспільний продукт і його основні форми	10	2	2			4	10	2				6
Тема 12. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.	2	2	2	2		4	2			4		6
Тема 13. Держава та її економічні функції	8	2	2			4	8	2				6
Тема 14. Основні риси та тенденції розвитку світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	48	2	2			4	44					6
Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України		2	2			4						6
Разом за змістовим модулем 2	72	18	18			36		4	2			60
Усього годин	120	30	30			60		8	4			108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Предмет і метод політичної економії	2	2
2.	Економічні потреби та інтереси	2	
3.	Економічна система суспільства та закони її розвитку	2	
4.	Товарна форма організації суспільного виробництва. Гроші	2	

5.	Капітал: процес виробництва і нагромадження	2	
6.	Ринок, його суть і функції. Моделі ринку.	2	2
7.	Конкуренція та монополія	2	
8.	Суб'єкти ринку	2	
9.	Підприємництво в аграрній сфері	2	
10.	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	2	
11.	Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.	2	
12.	Держава та її економічні функції.	2	
Разом		24	4

6. Самостійна робота (денна форма)

*Джерела літератури, які необхідно опрацювати (в розрізі тем)

Назва теми	Кількість годин	
Тема 1. <i>Предмет і метод політичної економії</i> . (1 – с. 17-24; 2 – с. 9-47; 3 – с. 9-73; 4 – с. 9-23; 5 – с. 9-24; 6 – с. 10-37)*	5	10
Тема 2. <i>Економічні потреби та інтереси</i> . (1 – с. 25-31; 2 – с. 71-82, 220-245; 4 – с. 30-42, 46-62; 5 – с. 25-37)	6	10
Тема 3. <i>Економічна система суспільства та закони її розвитку</i> . (1 – с. 32-42; 2 – с. 82-118; 3 – с. 73-106; 4 – с. 67-77; 5 – с. 37-48)	5	10
Тема 4. <i>Товарна форма організації суспільного виробництва</i> (1 – с. 43-48; 4 – с. 80-96; 5 – с. 49-73)	6	10
Тема 5. <i>Капітал: процес виробництва і нагромадження</i> (1 – с. 56-62; 2 – с. 166-183; 3 – с. 151-178, 215-250; 4 – с. 160-167; 5 – с. 135-138; 6 – с. 103-130)	5	10
Тема 6. <i>Ринок, його суть і функції. Моделі ринку</i> . (1 – с. 63-81; 2 – с. 184-220; 3 – с. 178-215; 4 – с. 145-156; 5 – с. 138-147; 6 – с. 131-146, 186-206)	5	10
Тема 7. <i>Конкуренція та монополія</i> . (1 – с. 82-99; 2 – 245-270; 3 – с. 251-272; 4 – с. 170-184; 5 – с. 262-334; 6 – с. 147-167)	5	8
Тема 8. <i>Суб'єкти ринку</i> (1 – с. 100-104; 2 – с. 463-486; 3 – с. 428-455; 4 – с. 317-333; 5 – с. 234-277)	5	8
Тема 9. <i>Підприємництво в аграрній сфері</i> . (1 – 105-113; 2 – с. 515-536; 3 – с. 406-428; 4 – с. 343-355)	5	8
Тема 10. <i>Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми</i> . (1 – с. 114-119; 2 – с. 375-397; 3 – с. 341-359; 5 – с. 325-336)	5	8
Тема 11. <i>Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою</i> . (1 – с. 120-138; 2 – с. 583-628; 3 – с. 545-622; 4 – с. 404-416, 435-442; 5 – с.	5	8

473-523; 6 – с. 449-476)		
Тема 12. <i>Держава та її економічні функції.</i> (1 – с. 120-138; 2 – с. 583-628; 3 – с. 545-622; 4 – с. 404-416, 435-442; 5 – с. 473-523; 6 – с. 449-476)	5	8
Разом	59	108

7. Самостійна робота (заочна форма)

*Джерела літератури, які необхідно опрацювати (в розрізі тем)

Назва теми	Кількість годин	
Тема 1. <i>Предмет і метод політичної економії .</i> (1 – с. 17-24; 2 – с. 9-47; 3 – с. 9-73; 4 – с. 9-23; 5 – с. 9-24; 6 – с. 10-37)*	5	10
Тема 2. <i>Економічні потреби та інтереси.</i> (1 – с. 25-31; 2 – с. 71-82, 220-245; 4 – с. 30-42, 46-62; 5 – с. 25-37)	6	10
Тема 3. <i>Економічна система суспільства та закони її розвитку.</i> (1 – с. 32-42; 2 – с. 82-118; 3 – с. 73-106; 4 – с. 67-77; 5 – с. 37-48)	5	10
Тема 4. <i>Товарна форма організації суспільного виробництва</i> (1 – с. 43-48; 4 – с. 80-96; 5 – с. 49-73)	6	10
Тема 5. <i>Капітал: процес виробництва і нагромадження</i> (1 – с. 56-62; 2 – с. 166-183; 3 – с. 151-178, 215-250; 4 – с. 160-167; 5 – с. 135-138; 6 – с. 103-130)	5	10
Тема 6. <i>Ринок, його суть і функції. Моделі ринку.</i> (1 – с. 63-81; 2 – с. 184-220; 3 – с. 178-215; 4 – с. 145-156; 5 – с. 138-147; 6 – с. 131-146, 186-206)	5	10
Тема 7. <i>Конкуренція та монополія.</i> (1 – с. 82-99; 2 – 245-270; 3 – с. 251-272; 4 – с. 170-184; 5 – с. 262-334; 6 – с. 147-167)	5	8
Тема 8. <i>Суб'єкти ринку</i> (1 – с. 100-104; 2 – с. 463-486; 3 – с. 428-455; 4 – с. 317-333; 5 – с. 234-277)	5	8
Тема 9. <i>Підприємництво в аграрній сфері.</i> (1 – 105-113; 2 – с. 515-536; 3 – с. 406-428; 4 – с. 343-355)	5	8
Тема 10. <i>Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.</i> (1 – с. 114-119; 2 – с. 375-397; 3 – с. 341-359; 5 – с. 325-336)	5	8
Тема 11. <i>Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.</i> (1 – с. 120-138; 2 – с. 583-628; 3 – с. 545-622; 4 – с. 404-416, 435-442; 5 – с. 473-523; 6 – с. 449-476)	5	8
Тема 12. <i>Держава та її економічні функції.</i> (1 – с. 120-138; 2 – с. 583-628; 3 – с. 545-622; 4 – с. 404-416, 435-442; 5 – с.	5	8

473-523; 6 – с. 449-476)		
Разом	59	108

1. Костюк В. С. Економічна теорія : Навч. посібник / В. С. Костюк, А. М. Андрющенко, І. П. Борейко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 282 с.
2. Мочерний С. В. Економічна теорія : Підручник / С. В. Мочерний, М. В. Довбенко. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 856 с.
3. Мочерний С. В. Економічна теорія : Навч. пос. / Мочерний С. В. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 640 с.
4. Основи економічної теорії : Навч. посібник / За заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської. – К. : Каравела, 2007. – 448 с.
5. Основи економічної теорії. Підручник / За заг. ред. Ніколенка Ю. В. – К. : ЦУЛ, 2003. – 540 с.
6. Предборський В. А. Економічна теорія / [В. А. Предборський, Б. Б. Гарін, В. Д. Кухаренко / Під ред. Предборського В. А.]. – К. : Кондор, 2003. – 492 с.

8. Індивідуальні завдання

8.1. Тематика рефератів з дисципліни «Політекономія»

Назва та номер теми	Тема реферату
Тема 1.	1. Глобалізація, її вплив на сучасну економіку. 2. Глобалістика, етапи її становлення. 3. Базові концепції, які характеризують історичні рамки глобалізації.
Тема 2.	1. Теоретична база сучасного глобалізму. 2. Економічна природа, сутність та структури рушійних сил глобалізації міждержавних господарських відносин
Тема 3.	1. Песимістичні сценарії глобального розвитку. 2. Оптимістичні сценарії глобального розвитку. 3. Моделі сучасного світу та перспективи його еволюції.
Тема 4.	1. Феномен альтерглобалізму. 2. Основні напрями альтерглобалізму. 3. Місце альтерглобалізму у сучасній глобалістиці. 4. Вплив антиглобалізму на процеси глобалізації.
Тема 5.	1. Інститут держави і його трансформація в умовах глобалізації. 2. Феномен метакорпорацій у глобальній економіці. 3. Місце міжнародних організацій в інституційному середовищі глобальної економіки.
Тема 6.	1. Державні механізми регулювання економіки в умовах глобалізації. 2. Вплив метакорпорацій на процес економічного розвитку світу.
Тема 7.	1. Глобальний ринок технологій як форма реалізації технологічного ресурсу глобального економічного

	розвитку. 2. Шляхи вирішення проблеми раціонального використання людського ресурсу глобальної економіки.
Тема 8.	1. Інтеграція України до глобального економічного простору. 2. Зовнішньоекономічні відносини України та Європейського Союзу. 3. Діяльність України у міжнародних економічних організаціях

Тема 1. Предмет політекономії

1. Сучасні економічні теорії та їх вплив на розвиток економіки.
2. Вклад класичної та кейнсіанської шкіл у розвиток економічної думки.
3. Адам Сміт - видатний вчений-економіст XVIII ст.

Тема 2. Суспільне виробництво та фактори, що на нього впливають

1. Виробнича інфраструктура та її елементи.
2. Цивілізація та її складові елементи.
3. Формацийний підхід до розвитку людства, його недоліки.

Тема 3. Суспільний продукт. Рушійні сили розвитку економіки та виробництва

1. Позитивні та негативні сторони науково-технічного прогресу.
2. Історія виникнення показника ВВП та його значення для характеристики національної економіки.
3. Потреби та економічні інтереси - рушійні сили розвитку економіки та суспільства.

Тема 4. Власність в системі виробничих відносин

1. Рівноправність різних форм власності як обов'язкова умова формування ринкової економіки.
2. Характеристика процесу роздержавлення в сучасній Україні.
3. Приватизаційні процеси в Україні.

Тема 5. Основні форми економічного розвитку. Товарна організація та її роль в еволюції суспільства

1. Історія виникнення грошей та їхня еволюція.
2. Історія грошей України.
3. Закон вартості, його характеристика та значення в умовах розвитку ринкової економіки.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження

1. Світовий досвід оплати праці.
2. Оборотні засоби, їх сруктура та шляхи прискореного обороту.

3. Розвиток системи соціального захисту населення в сучасних умовах.
4. Капітал сфери обігу;
5. Капітал і наймана праця.

Тема 7. Ринкова економіка та її еволюція

1. Умови функціонування та розвитку ринку;
2. Соціально-економічна характеристика елементів ринку;
3. Сутність та значення для розвитку ринкових відносин елементів інфраструктури.

Тема 8. Конкуренція та монополія

1. Монополія, олігополія, моносонія.
2. Монополістична конкуренція.
3. Конкуренція та її види.

Тема 9. Механізм функціонування ринку

1. Ціна та механізм ціноутворення
2. Ринок та умови його функціонування
3. Суб'єкти та об'єкти ринку.

Тема 10 Підприємництво та бізнес

1. Підприємництво - як сучасний фактор виробництва.
2. Види бізнесу.
3. Підприємницький простір та його складові.

Тема 11. Макроекономічна нестабільність та державне регулювання

1. Класифікація циклів по причинах виникнення.
2. Причини безробіття, та методи боротьби із безробіттям.
3. Методи зменшення інфляції в економічній системі країни.

Тема 12. Державне регулювання економічних процесів

1. Економічні функції держави;
2. Державне регулювання розподілу доходів;
3. Розширене відтворення робочої сили та вплив на нього держави.

Тема 13. Аграрні відносини та особливості їх розвитку в сучасних умовах

1. Особливості сільськогосподарського виробництва;
2. Аграрна політика в Україні;
3. Земля як особливий товар.

Тема 14. Світове господарство та місце України в світовій економіці

1. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.
2. Експортний потенціал України.
3. Україна і Європейський союз. Перспективи входження.

8.2. Творчі завдання

При підготовці до проміжного модульного контролю викладач здійснює контрольну перевірку кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю та дає можливість студентам здійснити

захист самостійних та індивідуальних завдань у формах доповідей, презентацій, творчих завдань, зокрема у формі есе.

Есе – це самостійна творча робота студента із запропонованих тем, яка виконується як домашня, позааудиторна робота. Мета написання есе – виявити вміння самостійно висловлювати думку, засновану на використаних джерелах із певної тематики. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу. Тому мають бути використані роботи не менше, як трьох-чотирьох авторів. Причому студент має навести точки зору як "за", так і "проти".

Внутрішня структура есе може бути довільною, хоча рекомендовано таку структуру: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках навчальної дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. Оскільки есе – це мала форма письмової роботи, необов'язковим, але бажаним, є повторення висновків у кінці.

Якість будь-якого есе залежить від трьох взаємозалежних складових, таких, як:

а) вихідний матеріал, що буде використаний (конспекти прочитаної літератури, лекції, записи результатів дискусій, власні міркування й накопичений досвід за даною проблемою);

б) якість обробки наявного вихідного матеріалу (його організація, аргументація й доводи);

в) аргументація (наскільки точно вона співвідноситься з проблемами, що розглядаються в есе).

Обсяг – 5 – 7 сторінок (шрифт – 14; інтервал – 1,3, поля: ліве – 30 мм, інші – 20 мм.) При виконанні завдання необхідно дотримуватися нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем, малюнків.

Тематика есе

1. Місце та роль політичної економії у системі економічних наук
2. Роль потреб в економічному розвитку суспільства.
3. Класифікація економічних потреб і інтересів, їх взаємозалежність.
4. Економічні інтереси в системі рушійних сил соціально-економічного розвитку.
5. Позитивні та негативні риси адміністративно-командної системи.
6. Особливості змішаної економіки України.
7. Порівняльна характеристика змішаних економік різних країн світу.
8. Грошова маса: її вимірювання у розвинутих країнах світу та відмінності в Україні.
9. Проблеми визначення вартості робочої сили.
10. Проблеми безробіття в умовах ринкової економіки.
11. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні.
12. Особлива роль підприємства у ринковій економіці.

13. Позитивні і негативні риси різних правових форм господарювання підприємств в Україні.
14. Структура та характеристики витрат виробництва.
15. Основні функції грошей в ринковій економіці.
16. Особливості грошового обігу в Україні.
17. Доцільність використання антиінфляційної політики державами різних країн світу.
18. Характеристика основних форм та систем заробітної плати в Укр
19. Проблеми збільшення добробуту населення та шляхи їх подолання.
20. Позичковий капітал, причини його існування, сутність і роль у суспільному відтворенні.
21. Порівняльна оцінка ефективності ринкових структур.
22. Переваги та недоліки різних типів ринкових структур.
23. Місце і роль монополістичних об'єднань у сучасній економіці.
24. Особливості економічних функцій держави в Україні на сучасному етапі.
25. "Плюси" та "мінуси" державного регулювання економіки (на прикладі України).
26. Місце і роль домогосподарств у системі економічних відносин.
27. Проблеми економічного зростання у різних країнах.
28. Ціна землі, особливості її формування.
29. Особливості функціонування АПК в Україні.
30. Причини міжнародних міграційних процесів.

8.3. Завдання для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою частиною навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Порядок виконання контрольної роботи наступний:

1. Вибір варіанта, теоретичних питань, задач та їх затвердження.
2. Вивчення літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання контрольної роботи.
4. Оформлення контрольної роботи.
5. Захист.

Завдання для виконання контрольних робіт є індивідуальним для кожного студента і складається з трьох теоретичних питань, на які потрібно дати ґрунтовні реферативні відповіді, і однієї задачі.

Контрольна робота виконується на основі вивчення студентом основної літератури, а також потребує залучення додаткової літератури - публікацій у фахових виданнях: «Економіка України», «Економіст», «Економічна теорія», «Економіка АПК» та інших.

Контрольна робота повинна продемонструвати ступінь опанування студентом навчального матеріалу, вміння самостійно осмислити і

систематизувати навчальну інформацію, чітко, стисло та логічно викласти матеріал, обґрунтувати власну думку, зробити висновки.

Висвітлення теоретичних питань може не містити вступу, але обов'язково повинно завершуватись висновками, списком літератури.

Розв'язки задач повинні супроводжуватись поясненнями, формулами і висновками.

У тексті контрольної роботи обов'язково повинні використовуватись основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці та діаграми.

Подана на кафедру контрольна робота перевіряється та рецензується викладачем (протягом 14 календарних днів з дати її подання) і повинна бути захищена студентом до іспиту. Дату і час захисту роботи встановлює викладач. Робота зараховується чи не зараховується тільки за підсумками співбесіди її автора з викладачем.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з наведеними критичними зауваженнями рецензента, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Під час захисту контрольної роботи студент повинен продемонструвати знання категоріального апарату, розуміння основних теоретичних положень роботи та вміння їх практичного використання. Захист контрольної роботи складається з доповіді студента (5–7 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена контрольна робота.

Здати екзамен з курсу «Політекономія» студент може тільки після захисту контрольної роботи.

Студенти, які не виконали та не захистили контрольної роботи, до екзамену не допускаються. Видане студенту завдання вкладається в зошит з контрольною роботою і повертається на кафедру.

Перелік теоретичних питань для виконання контрольних робіт

1. Зародження економічної думки в суспільстві. Місце політекономії серед інших теоретичних й спеціальних економічних наук.
2. Основні етапи і напрями розвитку економічної думки: меркантилізм, фізіократизм, класична теорія, марксистська економічна теорія,
3. Сучасні економічні теорії (кейсіанство та неокейсіанство, монетаризм, маржиналізм, інституціоналізм, неолібералізм, математична школа).
4. Предмет політекономії та його відмінні та спільні риси з економічною теорією та економікс.
5. Функції політичної економії та її характеристика.
6. Економічні закони та категорії, їх характеристика та класифікація.
7. Методи дослідження економічних явищ та процесів.
8. Характеристика позитивної та нормативної політекономії.
9. Характеристика продуктивних сил суспільства та суть суспільних

відносин.

10. Характеристика виробничих відносин. Суть економічної системи.
11. Фази та сфери суспільного виробництва, їх характеристика.
12. Формаційний підхід до розвитку суспільства.
13. Цивілізаційний підхід до розвитку суспільства.
14. Характеристика суспільного продукту та його форм.
15. Національне багатство та національний дохід як форми суспільного продукту, їх суть та складові елементи.
16. Мотиви економічної діяльності: потреби та економічні інтереси.
17. Суть та класифікація благ, їх взаємозв'язок із виробництвом.
18. Суть економічного прогресу. Його недоліки.
19. Інтенсивний економічний прогрес. Його форми та фактори. Аналіз позитивного впливу на економічний розвиток суспільства.
20. Суть та класифікація економічних суперечностей. Аналіз їх впливу на розвиток суспільного виробництва.
21. НТР, її суть та характерні риси.
22. Поняття власності.
23. Економічний та юридичний зміст власності.
24. Місце власності у системі виробничих відносин.
25. Різноманітність форм та видів власності.
26. Розвиток відносин власності в сучасних умовах реформування економіки України.
27. Характеристика об'єктів та суб'єктів власності, їх взаємодія у процесі виробництва.
28. Суть та шляхи роздержавлення. Практика роздержавлення в Україні. Її позитивний чи негативний вплив на розвиток економічної системи України.
29. Способи приватизації. Практика застосування в Україні.
30. Роздержавлення та приватизація різних форм власності в Україні.
31. Приватна власність як основа розвитку ринкової економіки та підприємницької діяльності. Переваги та недоліки приватної власності в суспільному виробництві.
32. Натуральне виробництво, його характеристика.
33. Товарна форма виробництва: умови виникнення, розвиток, форми.
34. Мінова та споживча вартість товару.
35. Виникнення, суть та функції грошей.
36. Грошові системи, їх елементи, та класифікація.
37. Характеристика біметалевих та монометалевих грошових систем.
38. Фактори, які впливають на стійкість грошової системи.
39. Суть та причини виникнення інфляції.
40. Інфляція в Україні. Соціально-економічні наслідки та **методи** подолання.
41. **Суть** ринку та умови його існування. Аналіз існуючої моделі ринкової економіки в сучасних умовах України.
42. Функції ринку та їх характеристика.

43. Класифікація ринків. Аналіз існуючих ринків в Україні.
44. Характеристика проблем розвитку ринкової економіки в Україні.
45. Чому ринкова економіка стала панівною економічною системою в світі?
46. Суть та структура господарського механізму.
47. Суть та види конкуренції. **Проблеми** розвитку **конкуренції** в сучасній Україні.
48. Суть та види монополій. Необхідність державного втручання в монопольну діяльність.
49. Суть попиту. Крива попиту та фактори, які впливають на нього.
50. Суть пропозиції. Крива пропозиції та фактори, які на неї впливають.
51. Взаємодія попиту та пропозиції. Ціна.
52. Характеристика суті та функцій ціни.
53. Поняття та функції інфраструктури. Її основні елементи.
54. Суть підприємства, механізм функціонування, спільні риси всіх підприємств, їх аналіз.
55. Функції підприємства, їх аналіз.
56. Класифікація підприємств.
57. Аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища, їх вплив на розвиток фірми.
58. Вплив зовнішнього середовища на розвиток підприємств в Україні.
59. Капітал та умови його існування.
60. Прибуток, його суть та види. Показники виміру.
61. Умови, які впливають на формування капіталу в Україні.
62. Формування підприємницького простору, його елементи та фактори, які на них впливають.
63. Підприємницький простір в Україні та фактори, які визначають його позитивність або негативність.
64. Види бізнесу.
65. Кооперація як необхідна умова розвитку суспільства.
66. Аналіз організаційно-правових форм товариств в сільському господарстві України: ТОВ, повні товариства, командитні товариства, товариства з повною відповідальністю, акціонерні товариства, їх суть та класифікація.
67. Суть та функції менеджменту.
68. Суть та види безробіття. Причини виникнення.
69. Методи боротьби з безробіттям. Аналіз безробіття в Україні.
70. Циклічність розвитку суспільства. Причини виникнення циклів.
71. Класифікація циклів.
72. Суть аграрного виробництва, його важливість для суспільного відтворення,
73. Суть земельної ренти, причини виникнення та класифікація.
74. Суть та необхідність державного регулювання економічних процесів.
75. Методи регулювання економічних процесів.
76. Держава як суб'єкт економічних відносин. Економічні функції

- держави.
77. Олігополістична структура ринку. Основні ознаки та причини існувати олігополії.
 78. Господарський механізм.
 79. Економічний закон зростання потреб.
 80. Роздержавлення та приватизація різних форм власності в Україні.
 81. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин.
 82. Зміст перехідної економіки, її основні риси і типи.
 83. Економічна система сучасного капіталізму.
 84. Порівняльна характеристика капіталістичної та соціалістичної економічних систем.
 85. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою,
 86. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини.
 87. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу.
 88. Світове господарство. Його суть і структура.
 89. Проблеми економічної відсталості окремих країн.
 90. Шляхи розв'язання глобальних проблем.

Практичні задачі та теоретико-розрахункові положення до них розміщені в методичних рекомендаціях: Котвицька Н.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Економічна теорія» / Н. М. Котвицька. - Умань: УНУС, 2012. - 72 с.

9. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни передбачається проведення лекцій, семінарів, самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Лекція є основною формою навчального процесу. Мета лекції – розкрити основні положення теми, досягнення науки, з'ясувати невирішені проблеми, узагальнити досвід роботи, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.

Лекція має структуру набуття нових знань і містить такі елементи:

- вступ, де дається мотивація навчання, чітке формулювання теми лекції та постановка завдання;
- викладення в логічній послідовності окремих частин лекції;
- висновки, що дають можливість осмислити лекцію в цілому і виділити основну ідею;
- конкретне завдання на самостійну роботу;
- відповіді на запитання.

Основні вимоги до лекції:

- високий теоретичний рівень інформації, посилання на законодавчі та нормативні акти, на нові досягнення науки;

- розкриття наукових засад курсу;
- зв'язок теорії з практикою, зосередження уваги студентів на питаннях, які вирішуються у світлі сучасних вимог;
- рекомендації до поглибленого самостійного вивчення тем, необхідних для практичної роботи.

Передбачається застосування таких видів лекцій: вступної, тематичних та підсумкової; залежно від методів викладу навчального матеріалу: монологічних, проблемних, лекцій-бесід тощо.

Семінарське заняття – це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Учасники заняття аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання і дискутують.

Проводиться, як правило, зі студентами, які мають відповідну підготовку й досвід самостійного вивчення складних наукових і практичних проблем

Основні вимоги до семінару:

- продуманість змісту теми, її проблем та методики обговорення;
- визначення цілей, дидактичних і виховних завдань заняття;
- проблемна постановка запитань;
- увага до стрижневих питань та логіки їх розкриття;
- постійне керування перебігом семінару, створення атмосфери невимушеності, полемічності й творчої активності;
- стимулювання дискусії;
- забезпечення всебічного розгляду й аналізу навчальних проблем, об'єктивна оцінка виступів і відповідей, своєчасне їх коригування;
- орієнтація студентів на подальшу самостійну роботу над навчальним матеріалом тощо.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

У процесі самостійної роботи студенту необхідно вивчити за допомогою рекомендованої літератури весь матеріал, передбачений програмою курсу.

Індивідуальна робота проводиться з метою підвищення рівня підготовки студентів та передбачає додаткове опрацювання навчального матеріалу з дисципліни «Поітекономія» з кінцевою підготовкою індивідуального завдання у формі реферату за заданими темами.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) та підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання лабораторних робіт; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських

заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; переклад іноземних текстів, встановлених обсягів, підготовка реферативних матеріалів з публікації тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів, розв'язання практичних завдань під час проведення контрольних робіт.

Результати поточно-модульного контролю виставляються в журналах обліку роботи викладача.

Повторне виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу лектора за поданням викладача, який проводить практичні заняття, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів.

Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку "FX", то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з

дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

У разі отримання студентом за рейтинговим показником оцінки "F", то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані студентом при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

11. Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «екзамен»

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок – «відмінно» – 3 бали; «добре» – 2 бали; «задовільно» – 1 бал;
- підготовка реферату (8-10 стор. рукописного тексту із зазначенням джерел інформації) – 1 бал;
- два тестових контролі (по 50 тестових завдань), по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей:
 - $\geq 90\%$ правильних відповідей – 11 балів; 82-89% – 9 балів; 74-81% – 7 балів; 68-73% – 5 балів; 61-67% – 3 бали; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів.
-

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Політекономія» (денна форма навчання)

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Глобальна

**економіка»
(денна форма навчання)**

Кількість балів за модуль	Поточний (модульний контроль)												Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2.							
Змістові модулі	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Модульний контроль (11 балів)	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Модульний контроль (11 балів)
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль	24							24						
Кількість балів за видами робіт:	6	6	6	6				6	6	6	6			
активність на практичних заняттях	4	4	4	4				4	4	4	-			
Виконання самостійної роботи студентів	2	2	2	2				2	2	2	6			
							30						100	

**Розподіл балів, присвоєваних студентам при вивченні дисципліни «Глобальна економіка»
(заочна форма навчання)**

Кількість балів за модуль	Поточний (модульний контроль)												Контрольна робота	Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2.								
Змістові модулі	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6		Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12		
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль	24							24							
Кількість балів за видами робіт:	6	6	6	6				6	6	6	6				
активність на практичних заняттях	4	4	4	4				4	4	4	-				
Виконання самостійної роботи студентів	2	2	2	2				2	2	2	6				
							30						30	100	

Поточний (модульний контроль)															Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	30	100	
4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	4	4			

**Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни
«Політекономія»
(заочна форма навчання)**

Поточний (модульний контроль)															Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	30	100	
4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	4	4			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1.Методичні вказівки для вивчення дисципліни «Політекономія» для студентів зі спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та

фінансування», 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 075 «Маркетинг»/ Укладач Л. А. Фицик – Умань: Уманський НУС, 2017. - 65с.

1. Котвицька Н.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Політична економія» / Л.А. Фицик. – Умань: УНУС, 2017. – 72 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія. Політекономія : підручник / за ред. В.Д. Базилевича / В.Д. Базилевич, В.М. Попов, К. С. Базилевич, Н.І. Гражевська. – 7-ме вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2015. – 719 с.
2. Економічна теорія. Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2014. – 704 с.
3. Костюк В. С. Економічна теорія : Навч. посібник / В. С. Костюк, А. М. Андрющенко, І. П. Борейко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 282 с.
4. Мочерний С. В. Економічна теорія : Підручник / С. В. Мочерний, М. В. Довбенко. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 856 с.
5. Мочерний С. В. Економічна теорія : Навч. пос. / Мочерний С. В. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 640 с.
6. Основи економічної теорії : Навч. посібник / За заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської. – К. : Каравела, 2007. – 448 с.
7. Основи економічної теорії. Підручник / За заг. ред. Ніколенка Ю. В. – К. : ЦУЛ, 2003. – 540 с.
8. Предборський В. А. Економічна теорія / [В. А. Предборський, Б. Б. Гарін, В. Д. Кухаренко / Під ред. Предборського В. А.]. – К. : Кондор, 2003. – 492 с.

Допоміжна

1. Антимонопольна діяльність : підручник / за ред. В.Д. Лагутіна. – К. : КНТЕУ, 2015. - 580 с.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка : підручник / за ред. В.Д. Базилевича, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик : – К.: Атіка; 2009. – 368 с.
3. Башнянин Г.Л., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: Підручник. – К: Вид. Ельга „Ніка-Центр”. – 2002. – 527с.
4. Башнянин Г.І., Шевчук Є.С. Політична економія. Навч. Посібник / За ред. д.е.н. проф. Г.І. Башнянина та Є.С. Шевчука. 3-тє видання, перероб. і виправл. – Львів: „Новий Світ-2000”, 2004. – 480 с.
5. Ворисов Е.Ф. Экономическая теория. Курс лекций: учебное пособие для студентов вузов, 2-е изд. – М.: Юрайт, 2002. – 384 с.
6. Горобчук Т.Г, Мікроекономіка. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
7. Заглинський А.О., Матусевич М.К. Політична економія. Навчальний посібник. – Рівне : Волинські обереги, 2000. – 408 с.
8. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основи економіки. Учебное пособие. – К.: Вища школа. – Знання. 1998. – 478с.
9. Иохин В.Я. Экономическая теория. – М.: Юрист, 2000. – 473 с.

10. Економічна теорія / Під ред. Предборського В.А. – К.: Кондор, 2003. – 492 с.
11. Калінченко О.В. Мікроекономіка : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Калінченко, Л.М. Березіна. – К. : Центр учб. л-ри, 2008. – 472 с.
12. Косік А.Ф. Мікроекономіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ф. Косік, Г.Є. Гронтковська. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Центр учб. л-ри, 2008. – 436 с.
13. Лагутін В.Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці / В.Д. Лагутін. – К.: КНТЕУ, 2007. – 247 с.
14. Макроекономіка та макроекономічна політика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.Ф. Мельник, Т.Л. Желюк, О.В. Дугопольський, О.В. Панухник. – К. : Знання, 2008. – 699 с.
15. Мочерний С.В. Економічна теорія: Підручник для студентів ВУЗів. – К.: Видавничий центр "Академія", 1999. – 592 с.
16. Мочерний С.В. Основи економічної теорії: Підручник для студентів ВУЗів. – К.: Видавничий центр "Академія", 2004. – 464с.
17. Ніколенко Ю.В. Політекономія: Підручник. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 412 с.
18. Основи економічної теорії: Підручник у 2 кн. Кн.. 1: Суспільне виробництво, Ринкова економіка / Ю.В. Ніколенко, А.В. Лемківський, В.А. Євтушевський та ін.; За ред. Ю.В. Ніколенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1998. – 272 с.
19. Основи економічної теорії: Підручник у 2 кн., Кн.. 2: Підприємництво, маркетинг, менеджмент. Відтворення в національному та світовому господарстві / Ю.В. Ніколенко, М.М. Віденко, А.В. Шегда та ін.; За ред. Ю.В. Ніколенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1998. – 272 с.
20. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект: Підручник для ВНЗ / Г.Н.Климко. – К.: Знання, 2002. – 615 с.
21. Павленко Ш. Мікроекономіка: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 288 с.
22. Політична економія: Навч. посібник / Кривенко К.Т. – К.: КНЕУ, 2001. – 508 с.
23. Рыбалкин и др. Основы экономической теории. – К.: Альма-Матер, 2000. – 352 с.

13. Інформаційні ресурси

1. База даних економіки и права ПОЛПРЕД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gntb.gov.ua/ua/e/temple.html?3d>
2. Бібліотечний інформаційно-освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libportal.org.ua/>
3. Виртуальная электронная библиотека – ВВМ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.velib.com/>
4. Електронні каталоги бібліотек України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-catalog.name/>
5. Електронна бібліотека Lib.com.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.com.ua/>
6. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>

7. Українська бібліотека – «Джерело» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrlib.com/>
8. arXiv.org - загальнодоступні наукові публікації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arxiv.org/>
9. eLIBRARY - Научная Электронная Библиотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.ru/>

Предмет та функції політекономії. _____

3.

2. Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на тестові завдання)

1. _____ 2.

_____ 3. Затверджено на засіданні кафедри _____ Протокол № ____ від «__» _____ 20__ року Завідувач кафедри _____ (підпис) (прізвище та ініціали) Екзаменатор _____ (підпис) (прізвище та ініціали)

7. Індивідуальні завдання

4. Плани лекцій Змістовний модуль 1. Загальні питання та основи ринкової економіки Тема 1. Предмет політекономії. Виробництво матеріальних благ і послуг. Економічні потреби та інтереси 1.1. Розвиток економічної думки й становлення науки "Політична економія". 1.2. Предмет та категорійний апарат політичної економії. 1.3. Методи політичної економії. 1.4. Виробництво матеріальних благ і послуг. 1.5. Економічні потреби та інтереси. Література: [3; 6; 7; 31; 68; 79; 85]. Тема 2. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку 2.1. Економічна система: сутність і структура. 2.2. Типи економічних систем. 2.3. Власність у системі суспільного виробництва. Література: [3; 6; 7; 31; 45; 57; 65; 72]. Тема 3. Товарна форми організації суспільного виробництва. Товар та гроші 3.1. Основні форми суспільного господарства. 3.2. Економічні теорії про вартість товару. 3.3. Гроші, їх походження та сутність. Література: [3; 7; 15; 31; 43; 46; 54; 64; 82; 89]

Тема 4. Капітал. Наймана праця і заробітна плата. Витрати виробництва і прибуток 4.1. Капітал: процес виробництва і нагромадження. 4.2. Види та форми капіталу. 4.3. Капітал і праця. 4.4. Витрати виробництва. 4.5. Прибуток як головна мета діяльності підприємства. Література: основна [3; 7; 8; 10; 28; 29; 31; 70; 71; 73]. Тема 5. Ринок: сутність, функції. Моделі ринків. Конкуренція та ціноутворення 5.1. Ринок: сутність, види, функції. 5.2. Основи теорії попиту та пропозиції. 5.3. Конкуренція та її сутність. 5.4. Моделі ринків. 5.5. Інфраструктура ринку. Література: [6; 7; 15; 45; 62; 67; 84]. Змістовний модуль 2. Соціально-економічний прогрес та світова економіка Тема 6. Домогосподарство в системі економічних відносин. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток 6.1. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. 6.2. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. 6.3. Капітал підприємства. 6.4. Сутність підприємництва і умови його існування Література: [3; 4; 7; 18; 24; 55; 59; 71; 77]. Тема 7. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента 7.1. Становлення ринку капіталів. 7.2. Сутність торгового капіталу і його оборот. 7.3. Аграрні відносини. 7.4. Підприємництво в аграрній сфері. Література: [3; 7; 12; 15; 31; 45; 63; 68; 78]. 16 Тема 8. Суспільне відтворення.

Суспільний продукт. Економічне зростання. Зайнятість та безробіття 8.1. Суспільне відтворення. 8.2. Показники розвитку економіки. 8.3. Економічне зростання і економічний розвиток. 8.4. Циклічний розвиток економіки. 8.5. Зайнятість та безробіття. Література: [1; 7; 10; 22; 28; 41; 48; 64; 69; 72]. Тема 9. Господарський механізм та економічні функції держави. Сучасні економічні системи 9.1. Господарський механізм, його сутність та елементи. 9.2. Держава як суб'єкт економічних відносин. 9.3. Основні форми державного регулювання. Література: [1; 4; 7; 8; 9; 15; 18; 36; 37; 51; 60; 72; 82; 85]. Тема 10. Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем 10.1. Світове господарство: сутність, основні риси, структура та етапи становлення. 10.2. Світогосподарські зв'язки та їх форми. 10.3. Основні глобальні проблеми сучасності. Література: [3; 15; 31; 43; 59; 61; 72]. 5. Плани практичних (семінарських) занять

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. Предмет і метод політичної економії (2 год.).

План

1. Становлення й основні етапи розвитку політичної економії як науки.
2. Предмет і об'єкт політекономії та еволюція його визначення різними школами.
3. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація.
4. Економічні категорії, закони та принципи. Пізнання і використання економічних законів.
5. Функції політичної економії.
6. Політекономія як теоретико-методологічна база інших економічних наук.

ТЕМА 2. ЕКОНОМІЧНІ ПОТРЕБИ І ВИРОБНИЧІ МОЖЛИВОСТІ СУСПІЛЬСТВА. ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ (2 год.).

План

1. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура.
2. Економічний закон зростання потреб.
3. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація.
4. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

ТЕМА 3. ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА ТА ЗАКОНИ ЇЇ РОЗВИТКУ (2 год.)

План

1. Економічна система, її сутність, цілі й основні структурні елементи.
2. Структура продуктивних сил
3. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації економічної системи.
4. Типи і еволюція економічних систем.
5. Формацийний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку.

6. Власність як економічна категорія. Структура власності та її історичні типи, види і форми.

7. Суб'єкти власності. Об'єкти власності.

8. Право власності.

9. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні

ТЕМА 4. ТОВАРНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА. (2 год.)

План

1. Натуральна (традиційна) форма організації виробництва.
2. Товарна форма організації суспільного виробництва.
3. Товар та його властивості.
4. Функціонування товарного господарства та його закони.

ТЕМА 5. ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ І ГРОШОВОГО ОБІГУ (2 год.)

План

1. Виникнення і розвиток грошових відносин. Суть грошей. Альтернативні теорії грошей.
2. Функції грошей. Еволюція грошей.
3. Грошовий обіг та його закони.
4. Сучасна грошова система.
5. Валютні курси. Конвертованість грошей.
6. Інфляція

ТЕМА 6. КАПІТАЛ: ПРОЦЕС ВИРОБНИЦТВА І НАГРОМАДЖЕННЯ. (2 год.)

План

1. Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу .
2. Загальна формула руху капіталу.
3. Капітал підприємства. Масштаби підприємства. Концентрація та централізація капіталу.
4. Кругооборот капіталу і його стадії. Функціональні форми капіталу.
5. Оборот капіталу підприємства. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація.
6. Капітал і праця. Трудові відносини; сутність і структура.
7. Витрати виробництва, їх сутність і види:
 - А) сутність витрат виробництва;
 - Б) витрати суспільства і витрати підприємства;
 - В) економічні витрати і бухгалтерські витрати. Собівартість.

ТЕМА 7. РИНОК, ЙОГО СУТЬ І ФУНКЦІЇ. МОДЕЛІ РИНКУ (2 год.)

План

1. Ринок як результат еволюції товарного виробництва:
 - а) поняття ринку, умови виникнення та його характерні риси;
 - б) функції ринку
 - в) структура та види ринків.
2. Ринковий механізм та його основні елементи:
 - а) попит і пропозиція;
 - б) ринкова ціна;

- в) конкуренція, її суть, види і функції в ринковій економіці;
3. Моделі ринкової економіки.

ТЕМА 8. КОНКУРЕНЦІЯ ТА МОНОПОЛІЯ (2 ГОД.)

1. Сутність, функції та види конкуренції у ринковій економіці.
2. Монополія та її форми.
3. Антимонопольна політика держави та антимонопольне законодавство: сутність та цілі.
4. Поняття, основні елементи та функції ринкової інфраструктури.
5. Банки та їх діяльність:
 - а) сутність банківської діяльності;
 - б) види банків, їх функції та операції;
 - в) формування банківської системи України.

ТЕМА 9. СУБ'ЄКТИ РИНКУ (2 ГОД.)

План

1. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин.
2. Домогосподарства як постачальники ресурсів.
3. Доходи домогосподарства.
4. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження.
5. Витрати на споживання. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів.
6. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки.
7. Форми і види підприємств.
8. Суть підприємництва і умови його існування.
9. Види та функції підприємництва.
10. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.
11. Значення прибутку в розвитку підприємництва. Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці.

ТЕМА 10. ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ (2 год.).

План

1. Суть та особливості аграрних відносин.
2. Власність на землю.
3. Земельна рента та її форми. Ціна землі.
4. Форми господарювання в сільському господарстві.
5. Ціна на сільськогосподарську продукцію.
6. Державна підтримка сільського господарства.

ТЕМА 11. СУСПІЛЬНЕ ВІДТВОРЕННЯ. СУСПІЛЬНИЙ

ПРОДУКТ І ЙОГО ОСНОВНІ ФОРМИ (2 год.)

План

1. Сутність і багатогранність процесу суспільного відтворення. Відтворення національного продукту і національного багатства
2. Національний дохід: сутність, розподіл і перерозподіл
3. Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту.
4. Суть і види економічного відтворення: просте і розширене.
5. Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньової економіки в Україні.
6. Диференціація доходів населення. Проблеми багатих і бідних. Межа бідності: абсолютна і відносна.

ТЕМА 12. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК. ЗАЙНЯТІСТЬ, ВІДТВОРЕННЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ТА ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВОЮ (2 год.)

План

1. Економічне зростання та економічний розвиток. Типи економічного зростання.
2. Нагромадження. Заощадження та інвестиції.
3. Матеріальні фактори економічного зростання. Теорії і моделі економічного зростання.
4. Економічне зростання і економічні цикли. Економічні кризи та їх причини.
5. Продуктивність праці та економічне зростання. Фактори підвищення продуктивності праці.
6. Особливості розвитку економіки в Україні. Відтворення й зайнятість трудових ресурсів.
7. Безробіття: сутність і причини. Типи, форми і рівень безробіття. Рівень природного безробіття.
8. Соціальний захист безробітних в Україні. Державне регулювання ринкової економіки

ТЕМА 13. ДЕРЖАВА ТА ЇЇ ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ (2 год.)

План

1. Держава як суб'єкт економічних відносин. Держава як товаровиробник.
2. Економічні функції держави:
 - захист конкуренції та антимонопольна політика.
 - перерозподіл ресурсів.
 - забезпечення правової бази.

3. Методи державного регулювання змішаної економіки.
4. Роль держави в регулюванні цін. Регулювання заробітної плати державою.

ТЕМА 14. ОСНОВНІ РИСИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА. ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН (2 год.)

План

1. Світове господарство: суть, етапи і закономірності розвитку
2. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань
3. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство
4. Інтеграційні зв'язки і механізм міжнародного співробітництва України

ТЕМА 15. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ (2 год.)

План

1. Природа, причини і наслідки утворення глобальних економічних проблем:
 - глобалізація економічної діяльності людства наприкінці ХХ ст., її причини, рушійні сили, наслідки;
 - глобальні проблеми і глобалізація економіки — підґрунтя змін у взаємозалежності між теорією і практикою, змін сталих уявлень і теорій.
2. Глобальні проблеми, їх сутність, види, сфери дії, динаміка, характер формування і тенденції розвитку:
 - глобальні проблеми як теоретичне поняття; особливості формування і пізнання;
 - види, класифікація глобальних проблем, глобальних економічних проблем, сфери дії;
 - характер і тенденції розвитку глобальних проблем, глобальних економічних проблем.
3. Глобальні проблеми і зміни філософії економічного мислення суб'єктів економічної діяльності:
 - теоретико-методологічні принципи усвідомлення, дослідження та забезпечення безпеки вирішення глобальних проблем і запобігання їм на національному і міжнародному рівнях;
 - роль економічної і загальної культури, економічної науки у вирішенні глобальних проблем та запобіганні ним.

6. Самостійна робота

6. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, даними офіційної статистики. Основні види самостійної роботи студента: 1. Вивчення лекційного матеріалу. 2. Вивчення основної та додаткової рекомендованої літератури. 3. Робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами. 4. Вивчення основних термінів та понять за темами навчальної дисципліни. 5. Підготовка до семінарських занять. 6. Підготовка доповідей, презентацій, творчих завдань. 7. Підготовка до проміжного модульного контролю. 8. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю. 9. Індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань (наприклад, есе). Есе – це самостійна творча робота студента із запропонованих тем, яка виконується як домашня, позааудиторна робота. Мета написання есе – виявити вміння самостійно висловлювати думку, засновану на вико- ристаних джерелах із певної тематики. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу. Тому мають бути використані роботи не менше, як трьох-чотирьох авторів. Причому сту- Причому сту- дент має навести точки зору як "за", так і "проти". Внутрішня структура есе може бути довільною, хоча рекомендова- но таку структуру: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках навчальної дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. Оскільки есе – це мала форма письмової роботи, необов'яз- ковим, але бажаним, є повторення висновків у кінці.

24 Якість будь-якого есе залежить від трьох взаємозалежних складових, таких, як: а) вихідний матеріал, що буде використаний (конспекти прочитаної літератури, лекції, записи результатів дискусій, власні міркування й накопичений досвід за даною проблемою); б) якість обробки наявного вихідного матеріалу (його організація, аргументація й доводи); в) аргументація (наскільки точно вона співвідноситься з пробле- мами, що розглядаються в есе). Обсяг – 5 – 7 сторінок (шрифт – 14; інтервал – 1,3, поля: ліве – 30 мм, інші – 20 мм.) При виконанні завдання необхідно дотримуватися нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем, малюнків.

Тематика есе

1. Місце та роль політичної економії у системі економічних наук
2. Роль потреб в економічному розвитку суспільства.
3. Класифікація економічних потреб і інтересів, їх взаємозалежність.
4. Економічні інтереси в системі рушійних сил соціально- еко- номічного розвитку.
5. Позитивні та негативні риси адміністративно-командної системи.
6. Особливості змішаної економіки України.
7. Порівняльна характеристика змішаних економік різних країн світу.
8. Грошова маса: її вимірювання у розвинутих країнах світу та відмінності в Україні.
9. Проблеми визначення вартості робочої сили.
10. Проблеми безробіття в умовах ринкової економіки.
11. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні.
12. Особлива роль підприємства у ринковій економіці.
13. Позитивні і негативні риси різних правових форм господарювання підприємств в Україні.
14. Структура та характеристики витрат виробництва.
15. Основні функції грошей в ринковій економіці.
16. Особливості грошового обігу в Україні.
17. Доцільність використання антиінфляційної політики державами різних країн світу.
18. Характеристика основних форм та систем заробітної плати в Укр
19. Проблеми збільшення добробуту населення та шляхи їх подолання.
20. Позичковий капітал, причини його існування, сутність і роль у суспільному відтворенні.
21. Порівняльна оцінка ефективності ринкових структур.
22. Переваги та недоліки різних типів ринкових структур.
23. Місце і роль монополістичних об'єднань у сучасній економіці.
24. Особливості економічних функцій держави в Україні на сучасному етапі.

25. "Плюси" та "мінуси" державного регулювання економіки (на прикладі України). 26. Місце і роль домогосподарств у системі економічних відносин. 27. Проблеми економічного зростання у різних країнах. 28. Ціна землі, особливості її формування. 29. Особливості функціонування АПК в Україні. 30. Причини міжнародних міграційних процесів. Перелік питань для самостійного опрацювання подано в табл. 4

Таблиця 4 Питання для самостійного опрацювання Назва теми Питання для самостійного опрацювання Рекомендована література 1 2 3
Тема 1. Предмет політекономії. Виробництво матеріальних благ і послуг. Економічні потреби та інтереси 1. Основні школи (течії) економічної думки, їх характеристика. 2. Позитивна та нормативна політична економія. 3. Політична економія і економічна політика. 4. Матеріальне та нематеріальне виробництво [3; 6; 7; 31; 68; 79; 85]
Тема 2. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку 1. Проблеми та протиріччя становлення економічної системи в Україні. 2. Моделі змішаної економіки. 3. Концепції про власність. Еволюція власності з розвитком суспільства. 4. Тенденції і проблеми розвитку власності в Україні [3; 6; 7; 31; 45; 57; 65; 72]
26 Продовження таб

Тема 3. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар та гроші 1. Особливості сучасного товарного виробництва. 2. Залежність величини вартості від продуктивності та інтенсивності праці. 3. Функції закону вартості. 4. Види грошей в сучасній економіці [3; 7; 15; 31; 43; 46; 54; 64; 82; 89]
Тема 4. Капітал. Наймана праця і заробітна плата. Витрати виробництва і прибуток 1. Шляхи зменшення часу обороту капіталу. 2. Прискорена амортизація та прискорення оновлення основного капіталу. 3. Функції Національного та комерційних банків. 4. Шляхи зменшення собівартості продукції. 5. Прибуток – головна мета діяльності підприємства [3; 7; 8; 10; 28; 29; 31; 70; 71; 73]
Тема 5. Ринок: сутність, функції. Моделі ринків. Конкуренція та ціноутворення 1. Функції та форми конкуренції. Конкуренція і монополія. 2. Особливості ціноутворення на різних ринках. 3. Особливості ринкових відносин в Україні. 4. Фактори, що впливають на інфраструктуру ринку [6; 7; 15; 45; 62; 67; 84]
Тема 6. Домогосподарство в системі економічних відносин. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток 1. Особливості домогосподарств. 2. Доходи та збитки домогосподарств. 3. Основна мета функціонування підприємств. 4. Види та функції підприємств. 5. Капітал підприємства. 6. Регулювання підприємницької діяльності [3; 4; 7; 18; 24; 55; 59; 71; 77]
Тема 7. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента 1. Проблеми становлення банківської системи в Україні. 2. Функції комерційних банків. 3. Види та форми сучасної торгівлі. 4. Товарні біржі та фондові біржі. 5. Цінні папери. 6. Фактори, що впливають на ціну землі. 7. Сільське господарство, його особливості. 8. Форми прибутку в аграрному підприємстві [3; 7; 12]
Тема 8. Суспільне відтворення. Суспільний продукт. Економічне зростання. Зайнятість та безробіття 1. Структура ВВП України за методами використання та доходу. 2. Аналіз динаміки основних макро- економічних показників в Україні. 3. Тіньовий сектор в суспільному відтворенні. Кругообіг доходу, товарів, ресурсів у процесі відтворення. 4. Шляхи скорочення безробіття. 5. Роль інвестицій в економічному зростанні. 6. Циклічний розвиток економіки, його причини. 7. Теорії циклічного розвитку економіки [1; 7; 10; 22; 28; 41; 48; 64; 69; 72]
Тема 9. Господарський механізм та економічні функції держави. Сучасні економічні системи 1. Концепції державного регулювання. 2. Сутність, цілі, важелі (інструментарії) та основні напрями регулювання економіки. 3. Роль фінансів у господарському механізмі. 4. Фіскальні методи регулювання виробництва [1; 4; 7; 8; 9; 15; 18; 36; 37; 51; 60; 72; 82; 85]
Тема 10. Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем 1. Інтернаціоналізація господарських відносин на сучасному етапі. 2. Транснаціональні корпорації та їх роль. 3. Головні інтеграційні

угруповання світу. 4. Проблеми інтеграції України у світову економіку [3; 15; 31; 43; 59; 61; 72] 7. Контрольні запитання для самоді

У відповідності до плану значна частина навчального часу відводиться на самостійну роботу студентів, яка контролюється як у аудиторний так і позааудиторний час. Самостійна робота студентів виконується в Робочому зошиті з «Політекономії», в якому відповідно до тем вказано завдання для самостійної роботи.

7. Індивідуальні завдання

7.1. Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає обов'язкове написання наукового реферату на одну із тем:

1. Розвиток економічної думки в Україні.
2. Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку.
3. Політична економія і обґрунтування економічної політики.
4. Загальні властивості та відмінності економічних законів і законів природи.
5. Покажіть особливості курсів “Економікс” та “Політична економія”.
6. Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.
7. Стадії суспільного виробництва
8. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку.
9. Корисність продукту. Об'єктивна і суб'єктивна корисність продукту.
10. Гранична корисність продукту.
11. Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.
12. Виробнича функція та її складові.
13. Еволюція форм власності.
14. Власність на засоби виробництва та способи з'єднання факторів виробництва.
15. Проста і розвинена форми товарного виробництва. Спільні риси та відмінності.
16. Суперечності товару. Вартість і його ціна: альтернативні теорії.
17. Двоїстий характер праці.
18. Золотий стандарт.
19. Кредитні гроші.
20. Паперові гроші.
21. Основний капітал (фонди), його фізичний та моральний знос.
22. Оборотні засоби, їх структура та шляхи прискорення обороту.
23. Концепції витрат.
24. Необхідність та методи регулювання ринку.
25. Сукупність, умови, принципи функціонування соціального ринкового господарства та його структура.

26. Особливості переходу до ринку в Україні.
27. Біржі та їх місце в ринковій економіці.
28. Товарна біржа. Закон України “Про товарну біржу”.
29. Фондова біржа. Закон України “Про цінні папери та фондову біржу”.
30. Валютна біржа. Українська міжбанківська валютна біржа (УМВБ) та її функції.
31. Біржа праці та її функції; служба зайнятості в Україні. Закон України “Про зайнятість населення”.
32. Джерела доходів домогосподарств.
33. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходу.
34. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.
35. Малий бізнес та його роль в економіці.
36. Банкрутство підприємства та його причини.
37. Транснаціональні корпорації.
38. Агропромисловий комплекс та його структура.
39. Особливості концентрації і централізації виробництва і капіталу в сільському господарстві.
40. Необхідність і сутність цінового паритету.
41. Характер аграрних перетворень у постсоціалістичній Україні.
42. Напрями розвитку орендних відносин в Україні.
43. Стратегія використання земельних угідь України.
44. Роль особистих селянських господарств в аграрній економіці України.
45. Методи обчислення суспільного продукту. Методологічні аспекти системи національних рахунків.
46. Тіньовий сектор в економічному відтворенні.
47. Особливості відтворення в аграрній сфері економіки.
48. Державне регулювання зайнятості та його методи.
49. Роль держави у відтворенні робочої сили.
50. Закон зростання кваліфікації та професійної підготовки робочої сили.
51. Структурне та фрикційне безробіття. Закон Оукена.
52. Соціальні та економічні наслідки безробіття для економіки країни.
53. Підприємництво в державному секторі.
54. Суспільні блага і послуги.
55. Роль держави в кругообігу продукту, ресурсів і доходу.
56. Розподіл державного національного доходу і ресурсів.
57. Економічні системи та моделі.
58. Функції держави у перехідній економічній системі.
59. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою.

60. Головні інтеграційні угруповання світу. Міжнародна міграція робочої сили. Інші форми міжнародних економічних відносин

7.2. Перелік екзаменаційних питань:

1. Становлення й основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
2. Предмет економічної теорії та еволюція його визначення різними школами.
3. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація.
4. Економічні категорії, закони та принципи
5. Функції економічної теорії.
6. Економічна теорія як теоретико-методологічна база інших економічних наук
7. Розвиток економічної думки в Україні.
8. Сутність і структура суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок
9. Виробнича функція.
10. Суспільний продукт і його форми
11. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура
12. Економічний закон зростання потреб.
13. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація.
14. Економічна система, її сутність, цілі й основні структурні елементи.
15. Структура продуктивних сил суспільства
16. Економічні відносини
17. Господарський механізм
18. Типи і еволюція економічних систем
19. Формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку
20. Власність як економічна категорія. Структура власності та її історичні типи, види і форми.
21. Суб'єкти власності. Об'єкти власності.
22. Право власності
23. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні
24. Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Суть і риси натурального господарства та його історичні межі.
25. Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його суть, ознаки і роль у розвитку суспільства.
26. Товар та його властивості. Суперечності товару
27. Функціонування товарного господарства та його закони.
28. Форми вираження вартості товару
29. Грошовий обіг та його закони

30. Сучасна грошова система.
31. Валютні курси. Конвертованість грошей
32. Інфляція: основні типи, причини виникнення та шляхи подолання
33. Причини виникнення інфляції в Україні та її сучасний рівень
34. Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Визначення ринку.

35. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна: механізм формування і функції.
36. Функції ринку.
37. Умови формування і розвитку ринку. Особливості ринкових відносин в Україні.
38. Конкуренція та її суть. Функції та форми конкуренції
39. Конкуренція і монополія. Антимонопольне законодавство і практика.
40. Принципи класифікації ринків
41. Поняття та основні риси інфраструктури ринку.
42. Роль ринкової інфраструктури в регулюванні економічних процесів.
43. Види бірж та їх функції, види біржових посередників та угод.
44. Фондова біржа та види цінних паперів.
45. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин: класифікація та функції.
46. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сектор ділових підприємств. Форми і види підприємств.
47. Суть підприємництва і умови його існування. Види та функції підприємництва.
48. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.
49. Управління сучасним підприємством
50. Маркетинг у підприємницькій діяльності
51. Проблема банкрутства підприємств
52. Аграрні відносини, їхній зміст і особливості
53. Особливості обороту капіталу в аграрній сфері .
54. Орендна плата, ціна землі.
55. Земельна рента: суть, причини виникнення та види
56. Значення прибутку і витрат в розвитку підприємництва.
57. Держава як суб'єкт економічних відносин. ЕКОНОМІЧНІ функції держави
58. Необхідність державного регулювання економіки.
59. Виникнення і розвиток грошових відносин. Суть грошей. Функції грошей.
60. Оборот капіталу. Основний і оборотний капітал.
61. Капітал і праця. Наймана праця.
62. Сутність, форми та системи заробітної плати.
63. Суть і види економічного відтворення.
64. Економічне зростання та економічний розвиток. Типи економічного зростання.
65. Економічне зростання і економічні цикли. Економічні кризи та їх причини.
66. Економічна криза в Україні, її особливості та наслідки.
67. Фази економічного циклу

68. Зайнятість населення та ринок робочої сили.
69. Безробіття: сутність і причини.
70. Типи , форми і рівень безробіття.
71. Соціальний захист безробітних в Україні
72. Економічна система сучасного капіталізму
73. Теорія і практика економічної системи соціалізму. Соціалізм і адміністративно-командна економіка.
74. Необхідність та основні напрямки ринкової трансформації економіки України.
75. Світове господарство: його суть та структура
76. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини.
77. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу.
78. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство.
79. Причини виникнення та суть глобальних проблем. Класифікація глобальних проблем.
80. Причини загострення глобальних проблем
81. Екологічна криза та форми її прояву.
82. Проблеми економічної відсталості окремих країн.
83. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.
84. Шляхи розв'язання глобальних проблем.
85. Капітал як економічна категорія. Кругооборот капіталу та його стадії

8. Методи навчання та контролю знань

Методи навчання: лекції з використанням сучасних інформаційних технологій, інтерактивні методи в процесі обговорення питань семінарського заняття (мікрофон, прес-метод, мозкова атака, акваріум і ін.), виконання самостійної роботи в Робочих зошитах з політекономії.

Методи контролю: поточне оцінювання під час семінарських занять, контрольна робота, оцінка за реферат, ІНДЗ, підсумковий контроль. Враховуючи те, що питома вага оцінки кожного з видів навчальної роботи студента у підсумковій (загальній) оцінці визначається, виходячи із їх вагомості у теоретичній та практичній підготовці фахівця, структури та змісту навчальної дисципліни, кількість балів розподілено так:

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни

1. Навчальний матеріал дисципліни „Політекономія” умовно поділений на два модулі, що охоплюють відповідно шість та дев'ять змістових модулів.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь.

2. Максимальна сума балів, одержаних студентом протягом семестру, дорівнює 100 балів, зокрема, під час проведення модульного контролю можна отримати до 10 балів.

3. Тривалість письмового модульного контролю - одна академічна година.

4. Під час виконання модульного контролю забороняється списувати, обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати заборонені навчальні засоби. Якщо студент порушує встановлений порядок, то він звільняється від подальшої роботи, а модульна робота оцінюється 0 балів.

5. Якщо студент не з'явився без поважних причин (хвороба, заява, підписана деканом) для проведення модульного контролю, йому виставляється 0 балів.

6. Рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань та умінь студентів з навчальної дисципліни (доповідь на студентській конференції, здобуття призового місця на олімпіадах, виготовлення макетів, підготовка наочних посібників тощо) може надаватись до 10% від загальної кількості умовних балів з навчальної дисципліни.

7. Якщо підсумкова оцінка з навчальної дисципліни за результатами сумарного модульного контролю не задовольняє студента, то він має право на її збільшення, складаючи додатково підсумковий тестовий контроль.

9. Шкала оцінювання знань студентів

Введена кредитно-модульна система організації навчального процесу зі 100-бальною шкалою оцінювання знань студентів.

Система поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль: загальна сума балів - 70

- активність роботи на семінарських заняттях (1 бал × 15 семінарів) - 15 балів;
- виконання і захист робіт в Робочому зошиті з політекономії (10 x 2 – 20 балів)
- виконання модульних (контрольних) робіт (10 балів × 2 роботи) – 20 балів;
- підготовка та вчасний захист реферату - 3 бали;
- виступ на семінарському занятті:

а) підготовлений самостійно - 5 балів;

б) суто по конспекту - 2 бали;

Заохочувальні бали

- виступ з доповіддю на студентській науковій конференції – 1-10 балів;
- участь у студентських олімпіадах та конкурсах – 1-15 балів. **Підсумковий контроль:**

Оцінювання здійснюється за результатами поточного контролю (необхідно набрати не менше 70 балів) та письмового іспиту (максимальна сума балів - 30).

Екзаменаційний білет включає:

10 тестових питань (10×1=10 балів);

2 теоретичних питання – 20 балів;

Загальна оцінка з дисципліни

Оцінка у національній шкалі	Оцінка ECTS
-----------------------------	-------------

складається з суми балів за результатами поточного контролю та екзамену і

трансформується у 4-бальну оцінку:

Рейтинговий показник

90-100	Зараховано	відмінно	A (відмінно)
--------	------------	----------	--------------

82-89	добре		B (добре)
-------	-------	--	-----------

75-81		C (добре)	
-------	--	-----------	--

67-74	задовільно		D (задовільно)
-------	------------	--	----------------

60-66		E (задовільно)	
-------	--	----------------	--

35-59	Незараховано	незадовільно	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
-------	--------------	--------------	--

1-34		F (незадовільно)	з обов'язковим
------	--	------------------	----------------

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
	Спеціальності: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та фінансування», 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 075 «Маркетинг»		
Модулів – 3		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 13		1-й	4-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,5	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		30 год.	4 год.
		Семінарські	
		30 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	112 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%)

для денної форми навчання – 0,71:1

для заочної форми навчання – 0,13:1